

ETICA ÎN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ

Cadru asociat. dr. Nicolaie SAVA

<https://www.doi.org/10.52744/978-606-26-1601-4.08>

Corupția este un fenomen constant în societate și se regăsește în toate civilizațiile; dar la noi, a început a fi explorat, mai în serios, în ultimii 20 de ani. Se poate prezenta sub mai multe forme și are diferite efecte, în ceea ce privește economia, cât și societatea în general. De asemenea, poate duce la scăderea veniturilor fiscale și la eficacitatea diverselor programe de asistență financiară.

Întreaga societate este influențată de un nivel crescut de corupție referitor la scăderea încrederii în lege și statul de drept, educație și, în consecință, calitatea vieții (acces la infrastructură, asistență medicală). De asemenea, nu se poate găsi un răspuns care nu poate fi pus la îndoială cu privire la modul de a face față corupției. Ceva care funcționează într-o țară sau într-o regiune nu va avea neapărat succes în alta. Această lucrare încearcă să răspundă la cel puțin câteva întrebări despre corupție și cauzele acesteia, consecințele acesteia și modul de abordare cu succes a acesteia.

Mita poate fi mascată prin diverse cadouri, favoruri, donații sau alte forme de schimburi legale. Nu există un sistem universal de definiție sau clasificare pentru luare de mită, întrucât unele națiuni aprobă și legalizează anumite tranzacții care sunt ilegale în altă parte.

Ambele părți la mită caută să profite de un avantaj nedrept. Când fac acest lucru, manifestă dispreț față de comunitatea în care își desfășoară activitatea și o neglijare completă a propriei integrități.

Necesitatea sau populismul determinării că acțiunea de a da mită este calificată drept mai gravă decât cea de a lua mită, sau invers, este motivată de dorința de a calma o conștiință vinovată. În mod similar, argumentele care favorizează un act disprețuitor față de altul dezvăluie mai multe

despre persoana care își manifestă această opinie decât despre adevărul care contează.

Ambele fapte sunt imorale și ilegale și ambele sunt pedepsite în drept cu aceeași sentință, dacă sunt prevăzute de legea penală.

În prezent, se constată o creștere a fenomenului corupției, ceea ce înseamnă că apar din ce în ce mai multe persoane care nu se supun cerințelor legii. În această categorie se regăesc, în mod special, angajații statului care ocupă funcții publice.

În continuare, încercăm să intrăm în această lume a eticii, să descoperim aspectele care influențează personalul administrativ în a avea un comportament etic și într-un final să ne putem da seama de cauzele și de modalitățile de înlăturare a acțiunilor considerate neetice, atât cât este posibil.

1. Aspecte generale privind etica în administrația publică

1.1. Etica, administrația publică și funcționarul public

Încă de la începutul demersului nostru de cunoaștere în materia eticii și transparenței în administrația publică, un rol important îl are definirea conceptelor de bază pentru acest curs, motiv pentru care considerăm oportună prezentarea unor aspecte introductive terminologice privitoare la etică, administrația publică și funcționarul public.

Onestitate, integritate, responsabilitate, caracter... toate acestea sunt cuvinte care descriu o persoană cu un comportament etic. Etica pare a fi un subiect popular, „la modă”, în zilele noastre, în special în cadrul serviciilor publice. În cadrul examenului teoretic conceptual, etica este definită drept ansamblul regulilor de conduită împărtășite de o comunitate anume, reguli fundamentate pe distincția dintre bine și rău.

“Etica reprezintă limitele în care ne mișcăm în zona moralei. Rolul eticii este să ajute oamenii și instituțiile să decidă ce este mai bine să facă, pe ce criterii să aleagă și care le sunt motivațiile morale în acțiunile lor” (Morar Robert, Relații publice în activitatea de ordine și siguranță publică, Editura Sitech, Craiova, 2007, p. 96). Etica este în strânsă legătură cu alegerile individuale despre acțiuni corecte sau greșite într-o varietate de contexte. Deși nu toate acțiunile și comportamentele zilnice necesită reflecții de ordin etic, majoritatea presupun și necesită acest lucru.

Greutatea de a face aproximare dacă a anume acțiune este etică, sau nu este, rezulta din aceea că oamenii au diferite percepții și standarde

despre ceea ce este corect ori greșit. De multe ori, lucrurile nu sunt negre ori albe, ci apare și o altă zonă de mijloc, cea gri. Viziunea filosofică a unui om poate să influențeze modalitatea în care respectivul reacționează într-o anumite situație.

Putem concluziona faptul că etica este redată de totalitatea principiilor morale ale oamenilor ce trăiesc în comunitatea noastră, cu dorința lor de a regăsi și a succeda respectivele norme după care ar fi cazul să-și trăiască viața, într-un mod cât mai corect și cinstit. În antichitate, etica se aprecia în dependență de dreptate, vitejie, înțelepciune, cumpătare, inițial fiind bazată pe patru virtuți.

Enciclopedia ordine de filozofie afirmă că „domeniul eticii sau al filosofiei morale se bazează pe sistematizarea, definirea și folosirea tuturor conceptelor de bine și rău la comportamentul uman”. Definițiile eticii au ceva în comun și anume faptul că „cerința referitoare la analiza chibzuită necesară pentru a putea diferenția binele de rău și pentru a putea identifica anumite valori.”(Morar Robert, *Relații publice în activitatea de ordine și siguranță publică*, Editura Sitech, Craiova, 2007, p. 96). Etica aplicată se referă la regulile de comportament recunoscute în cadrul unor acțiuni umane sau clase profesionale, care se referă la obligațiile morale profesionale. La nivel internațional și european, percepția valorilor etice diferă. Mai mult, comportamentul lipsit de etică nu este unitar abordat, existând viziuni și abordări diferite. Etimologic, termenul de „administrație” provine din limba latină și este format din prepoziția „ad” - „la, către” și „minister” - „servitor, supus mai mic”. De aici vine și cuvântul „administer”, care are un înțeles mai direct: „ajutor al cuiva, slujitor, executant”(Antonie Iorgovan, *Drept administrativ*, Editura Atlas Lex, București, 1994, p. 8).

Administrația publică este alcătuită dintr-un sistem de organe care au menirea de a organiza executarea legii și a executa legea. Așadar, în sânul activităților de stat, administrația publică ca activitate, nu este nici legislativă, nici executivă, nici jurisdicțională. Deși este apropiată de funcția guvernamentală, se diferențiază totuși prin ceea ce „misiunile administrației nu sunt niciodată inițiale, ci întotdeauna secundare, ele constând în executarea obligațiilor pe care organele fundamentale ale statului i le încredințează” (Raul Drago, *Științe administrative, Cursurile de drept*, Paris, 1992).

Ca să înțelegem mai bine funcția publică, putem aprecia că aceasta însumează atribuțiile și responsabilitățile, stabilite, cu siguranță, în baza

legii și cu scopul de a înfăptui prerogativele puterii publice, de către sistemul administrației publice centrale, locale și cea autonomă.

Al. Negoită afirma într-una din lucrările sale că funcționarii sunt cei care îndeplinesc anumite servicii în cadrul organelor administrației publice.

În sensul Legii nr. 115/1996, „funcționar public este persoana numită sau aleasă într-o funcție publică, cu caracter de permanență, în serviciul unei autorități publice centrale sau locale ori într-o instituție publică subordonată acesteia. Funcționari publici pot fi și în cadrul regiilor autonome.” (Legea 115/1996 pentru declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, a unor persoane cu funcții de conducere și de control și a funcționarilor publici).

În doctrină, noțiunea de funcționar public atrage mai multe accepțiuni, care pornesc de la un înțeles mai restrâns al termenului, ce îl întâlnim în dreptul administrativ, și duc spre un sens mai larg, ce reies din dispozițiile penale.

Art. 73 alin. (3) lit. (j) din Constituția României enumeră și statutul funcționarilor publici.

Codul administrativ, în cadrul, definește funcția publică ca „un ansamblu de atribuții și responsabilități, stabilite în temeiul legii, în scopul exercitării prerogativelor de putere publică de către autoritățile și instituțiile publice” (Art. 5, lit. (y) din Codul Administrativ).

Funcționarul public este titularul unei funcții publice și putem spune că acesta este o anumită persoană ce a fost denumită într-o funcție de ordin public, în baza normelor legale.

De asemenea, funcționarul public este acea persoană legal investită într-o funcție publică din cadrul unui anume serviciu public și administrativ, pentru a-și îndeplini toate obligațiile care îi intră în competență.

Importanța funcționarului public rezultă din aceea că, „în calitate de instrument prin care administrația își realizează atribuțiile, prerogativele de putere publică, funcționarul public este cel care, după aderarea României la Uniunea Europeană, va contribui esențial la transpunerea în practică a valorilor Uniunii Europene, la garantarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor, între care se regăsesc și dreptul la o bună administrare și dreptul la o bună guvernare.” (Verginia Vedinaș,

Considerații asupra proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, în Revista de drept public nr.2/2006, p. 68).

Doctrina a caracterizat funcționarul public astfel:

- a) „persoana numită într-o funcție publică din cadrul unui serviciu public și administrativ, pentru a-și putea îndeplini competența” (Alexandru Țiclea, Laura Georgescu, Ana Cioriciu Ștefănescu, Barbu Vlad, Dreptul public al muncii, Editura Wolters Kluwer, București, 2010, p. 59);
- b) „o anumită persoană fizică, parte dintr-o autoritate publică, ce se află în raporturi ierarhice și care a fost investită într-o funcție de ordin public, de regulă pentru o perioadă nedeterminată de timp, primind și un salariu pentru munca depusă” (Romeo Paul Postelnicu, Statutul funcționarilor publici, Editura Universitară Carol Davila, București, 2006, p. 107);
- c) „cetățeanul numit într-o funcție publică, în cadrul unei autorități publice centrale sau locale, sau în cadrul unei instituții publice aflată în subordinea organelor centrale ale administrației publice sau a consiliilor județene ori locale” (Antonie Iorgovan, Valentina Giulescu, Drept administrativ și știința administrației, Tipografia Universității București, 1986, p. 224).

Codul penal, (Legea nr. 286/2009 publicată în M.Of. nr. 510 din 24 iulie 2009, modificată ulterior, inclusiv prin Legea nr. 159/2014 pentru abrogarea art. 276 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal publicată în M.Of. nr. 887 din 15 decembrie 2014), definește termenii și expresiile cu care operează în Titlul X – „Înțelesul unor termeni sau expresii în legea penală” – al Părții generale.

Prin dispozițiile art. 175 C. penal, au fost recunoscute două categorii de funcționari publici: funcționarii propriu-zisi și funcționarii asimilați funcționarilor publici.

Conform art. 175 alin. (1) C. penal, au calitatea de funcționari publici persoanele care cu titlu temporar sau permanent, cu sau fără a primi o remunerație:

- a) „Exercită atribuții și responsabilități, stabilite în temeiul legal, în scopul realizării prerogativelor puterii legislative, executive sau judecătorești;

- b) Exerciță o funcție de demnitate publică sau o funcție publică de orice natură;
- c) Exerciță, singură sau împreună cu alte persoane, în cadrul unei regii autonome, al altui operator economic sau al unei persoane juridice cu capital sau majoritar de stat, atribuții legate de realizarea obiectului de activitate al acesteia.”

Alineatul 2 al aceluiași articol precizează că funcționarul public este persoana care „exerciță un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public.”

Trebuie să reținem că în materia penală, noțiunea de funcționar public are un conținut mai diferit sau mai larg decât cea din dreptul administrativ.

Pe lângă aspectele expuse mai sus, subliniem că termenul de funcționar public are același înțeles ca și în Codul de procedură penală.

1.2. Rolul și locul eticii în administrația publică

Instituțiile publice au fost, sunt și vor fi traversate de preocupările etice prin instituirea unor reguli etice care stau la baza exercitării profesiei de funcționar public. Așa cum a arătat Loebbecke (A. Loebbecke, *Audit-o abordare integrată*, ediția a 8-a, Editura ARC, 2003, p. 90), „comportamentul etic este necesar pentru ca o societate să funcționeze de manieră ordonată, este „cimentul societății”. Comportamentul etic dă naștere la bune practici, mentalități și atitudini.

Profesia de serviciu public nu are nicio paralelă, printre alte profesii în sensul că societatea se așteaptă ca funcționarii publici să acționeze cu integritate neclintită, imparțialitate absolută și devotament total atât față de interesul public și de stat.

Cetățenii așteaptă de la funcționarii publici să servească interesul public cu imparțialitate, legalitate, integritate și transparență, valorile și principiile cheie ghidând activitatea zilnică a acestora. Pentru punerea în practică a acestor valori și principii, majoritatea autorităților statelor, în cadrul a diferite profesii, au adoptat coduri comportamentale în formă scrisă. Etica publică poate fi definită drept normele și valorile comune din

cadrul serviciilor publice. Natura morală a acestor norme se referă la ceea ce este judecat a fi bine, rău, un comportament corect sau greșit. Cadrul etic reflectă valorile comune de bază și standardele comportamentale, considerate ca fiind importante pentru buna funcționare a serviciului public.

Într-o opinie argumentată, (Maria Viorica Grigoniță, Etică, management și administrație publică, în Analele științifice ale Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași, 2004/2005), s-a arătat că etica este un factor vital în activitatea funcționarilor, fie că vorbim despre activități de administrare a resurselor publice, în interfața cu cetățenii sau în contextul funcției lor de stabilire a politicilor.

În cuprinsul unui studiu extern s-a menționat că instruirea în domeniul eticii pentru funcționarii publici are rolul de prevenire a corupției și asigurarea unui serviciu public de calitate

2. Corupția administrativă

2.1. Noțiune și istoric

Cuvântul corupție este derivat din cuvântul latin „corruptus”, care reprezintă „corupt” și, în termeni juridici, „abuzul unei poziții de încredere într-una din ramurile puterii (executiv, legislativ și judiciar) sau în organizații politice sau de altă natură cu intenția de a obține un beneficiu material care nu este justificat legal pentru sine sau pentru alții.”(Stefan Sumah, Corruption, causes and consequences, 2018, <https://www.intechopen.com/books/trade-and-global-market/corruption-causes-and-consequences>).

Corupția este prezentă în fiecare stat. În societatea modernă, este un fenomen social și are calități sistemice. De multe ori, această problemă se află în prim-plan și rămâne una dintre cele mai presante. Corupția în România contemporană în condițiile relațiilor moderne de piață are un nivel inacceptabil de ridicat, fiind o amenințare la nivel național. Astăzi, combaterea corupției este deosebit de importantă în legătură cu indicatorii în creștere ai acestui fenomen.

Nivelul la care se regăsește este atât de mare încât pentru a-l depăși, este necesar să ne concentrăm pe voința politică a autorităților și pe sprijinul oamenilor.

Istoria corupției poate fi asimilată cu debutul formării legii și a statului și din acele vremuri era crezută ca fiind un rău, care avea un efect mai puțin pozitiv asupra administrației publice și asupra funcționării

sistemului politic. „Cele mai vechi înregistrări de corupție datează din secolul al XIII-lea î.Hr., până în vremea civilizației asiriene. Din plăcile găsite, scrise în cuneiform, arheologii au reușit să discearnă cum și cine a acceptat mita. Conform legii romane, infracțiunea de corupție a fost definită ca oferirea, primirea sau solicitarea de beneficii pentru a influența un funcționar în legătură cu munca sa.”(Stefan Sumah, Corruption, causes and consequences, 2018, <https://www.intechopen.com/books/trade-and-global-market/corruption-causes-and-consequences>).

Datorită prevalenței corupției în țară, această lege a fost completată de o nouă lege, care stabilea compensarea prejudiciului în valoare dublă a prejudiciului și pierderea drepturilor politice pentru autorul actului de corupție. Cu toate acestea, acest lucru nu a ajutat la atenuarea corupției, mai ales datorită faptului că corupția a fost practică cel mai mult de membrii Senatului și de înalții oficiali ai statului, atât în Roma însăși, cât și în provinciile romane îndepărtate.

Credința creștină timpurie a condamnat corupția, totuși corupția s-a dezvoltat ulterior foarte mult în structurile ecleziastice și și-a atins apogeul cu vânzarea indulgențelor în Evul Mediu, totul până la condamnarea acestuia din urmă (precum și a altor acte imorale ale clerului, cu Papa în frunte) de Martin Luther. În afară de condamnarea corupției, reforma a dus și la o rupere cu cultura catolică dominantă până atunci și la apariția eticii protestante.

„Mai târziu, când feudalismul dezvoltat s-a îndreptat din nou către legea romană, o serie de legi (Codul lui Dušan, Oglinda șvebilor) au discutat despre abuzul de poziție. Apoi, în feudalismul târziu, țările au devenit practic neajutorate în lupta împotriva corupției, așa cum ilustrează cazul Franței, care în 1716 a instituit o curte specială în care ar trebui să se pronunțe în cazurile de abuz de finanțe regale; cu toate acestea, aceste abuzuri (delapidare, extorcare, luare de mită, escrocherii etc.) au fost atât de extinse încât curtea a fost abolită și o amnistie generală introdusă în 1717 a făcut ca unele forme de corupție să fie o tradiție. Corupția a fost, de asemenea, larg răspândită în timpul Inchiziției spaniole, unde victima acuzației putea să repare cu bani, ceea ce a făcut ca corupția, în special în rândul anchetatorilor, să fie extinsă.” (Stefan Sumah, Corruption, causes and consequences, 2018, <https://www.intechopen.com/books/trade-and-global-market/corruption-causes-and-consequences>).

De-a lungul istoriei, mulți intelectuali și-au expus opiniile pe baza subiectului corupției. Machiavelli, (Teoreticianul politic al Renașterii (1469-1527), care s-a angajat mai mult de un deceniu în afaceri diplomatice și de stat la Florența. Filozofia politică modernă și știința politică îl consideră fondatorul abordării realiste a teoriei politicii), avea o părere nu prea bună despre republici, adică le considera mai corupte dacă e să facem comparația cu alte regimuri și, conform lui, sistemul corupt poate să ducă la o degradare morală, la o educație proastă și de rea-credință. Pe de altă, filozoful, diplomatul și avocatul Sir Francis Bacon (Un filozof, scriitor, judecător și politician englez (1561–1626). El a respins viziunea și filosofia lui Aristotel și a căutat să câștige reputația științei experimentale), era cunoscut atât pentru acțiunile de luare de primirea de mită, cât și pentru darea lor. Când acesta a obținut cea mai mare funcție judiciară din Anglia, a fost prins că a luat mită în până la 28 de cazuri. și-a apărat acțiunile în fața parlamentului precizând că, în majoritatea situațiilor, a luat mita de la amândouă părți participante în speță și că, în concluzie, banii obținuți în asemenea mod nu au afectat nicio decizie a sa. Parlamentul nu dorea să accepte astfel de argumente și a ajuns la închisoare, dar și acolo a stat doar câteva zile pentru că a mituit judecătorul.

Astfel, deși corupția a avut loc în societate de atunci, i s-a acordat mai multă atenție doar în perioada recentă - cercetările asupra fenomenului și a impacturilor sale negative au devenit mult mai numeroase după anul 1995, când țările și majoritatea instituțiilor internaționale au început să conștientizeze această problemă. Atitudinea publicului față de corupție era, până atunci, neutră.

2.2. Corupția – fenomen social

Corupția este mai degrabă un concept social sau criminologic decât legal, de aceea ar trebui considerat nu ca o acțiune delictă specifică, ci ca un fenomen.

În legătură cu formarea de practici sociale durabile, cum ar fi implicarea funcționarilor publici în comunitățile criminale și introducerea infractorilor în structurile guvernamentale de diferite niveluri, inclusiv în cadrul organelor de apărare și protecție e drepturilor omului, corupția devine o parte integrantă a societății. Datorită consecințelor sale negative cauzate de aceste fenomene sociale, este deja perceput nu ca una dintre

componentele inevitabile ale civilizației, ci ca o amenințare globală la adresa securității naționale a statului.

Omul este o ființă socială care nu poate conviețui singuri ci are nevoie în permanență să trăiască împreună cu semenii săi, pentru a evolua, pentru a supraviețui și pentru a perfecționa întregul mediu social și natural. El este un purtător al personalității, iar acest lucru este ca o însușire pe care dorește să o dobândească și să o prezinte într-un mod cât mai deplin.

Pe de altă parte, societatea poate avea un rol important asupra dezvoltării complexe a sa doar prin valorificarea maximă a aptitudinilor membrilor săi și a personalității lor. Pentru fiecare individ sau membru al ei, societatea este considerată acel cadru de consolidare a existenței și dezvoltării acestora (indivizilor), fiindcă fiecare posedă un statut care formează toate drepturile și obligațiile pe care societatea le oferă sau le obține de la fiecare în parte.

În cadrul vieții de zi cu zi, fie de relație, viață socială, modul de conduită al fiecărei persoane este evaluat de către ceilalți membri ai societății și este apreciată ca fiind convenabil sau neconvenabil pentru aceștia după cum se armonizează sau vine cu conflict cu societatea.

Corupția face, cu siguranță, parte dintre acele fapte ale omului care nu sunt convenabile deloc pentru societate sau pentru ceilalți membri ai societății.

Aceasta este considerată un fenomen social deoarece se limitează de existența și crearea ei, de viața de relație și cea socială, și nu în ultimul rând, de conduita cerută de către membrii societății.

Forțele naturale care au creat în om sociabilitatea, au influențat și inspirația de a-i oferi acestuia spiritul de ordine făcându-l să conștientizeze că în cadrul grupului social, interesele și acțiunile fiecăruia dintre membrii grupului trebuie să fie într-o anumită armonie cu interesele și acțiunile celorlalți, că acțiunilor mai puțin convenabile trebuie să le fie caracteristic anumite reacții convenabile și că existența sau conviețuirea comună a tuturor oamenilor în societate nu poate fi posibilă fără ordonare, care trebuie respectată de fiecare în parte și de toți laolaltă.

Corupția este un fenomen social prin intermediul condițiilor de existență și, în același timp, unul antisocial, prin efectele sale. „Problema corupției are un anumit mediu social, care poartă o forță distructivă pentru fundamentele morale ale societății.”(E.V. Platov, Corruption as a social

phenomenon in society, Electronic scientific journal «Science. Society. State» 2019, vol. 7, no. 2, p. 2, https://esj.pnzgu.ru/files/esj.pnzgu.ru/platov_ev_2019_2_13.pdf). Situația economică din stat este principala cauză a corupției ca fenomen social. Condițiile inițiale de muncă ale angajaților de stat și municipali și salariile insuficiente pentru un nivel de trai decent nu satisfac nevoile lor sociale, care la rândul lor duc la comiterea de infracțiuni legate de corupție, infracțiuni administrative, infracțiuni disciplinare, tranzacții, mită sau abuz de serviciu. În România, conștiința civilă și juridică a populației este foarte deformată. Motivele morale corupte ale cetățenilor sunt o sursă de corupție. Populația începe să perceapă mita unui oficial ca o normă de comportament, deoarece este obișnuită cu escrocării regulate din partea lor. Din păcate, în societatea română, corupția este considerată obișnuită. Acest lucru se datorează pătrunderii corupției nu numai în economie, ci și în toate celelalte segmente ale vieții societății.

Funcționarea incorectă a mecanismului de stat și incertitudinea cetățenilor țării în viitor nu afectează doar imaginea națională a țării noastre la nivel internațional, dar compromite și investițiile și atractivitatea economică.

În condițiile moderne, funcționarii publici manipulează cu pricepere situațiile de obținere a unui profit prin depășirea puterilor lor oficiale. Interesele lor sunt adesea în contradicție cu cele ale majorității în societate. Ei folosesc pe larg metode de constrângere în activitățile lor corupte. Populația este interesată de transparența sistemului, deoarece principala sursă de corupție este conflictul de contradicții ale societății cu valorificarea unei resurse administrative de putere, adică transformarea puterii în bunuri, precum și posibilitatea de a vinde exclusiv nedelegat drepturile puterii de stat în structurile private sau corporative.

Recurgând la corupție, funcționarii publici nu numai că încalcă interesele societății, grupurilor sociale sau unui individ în parte, dar influențează și politica internă și externă a statului și mecanismele legale ale statului, afectează viziunile publice și personale ale populației, influențează formarea anumitor atitudini etici și morale. Corupția în societatea modernă evoluează rapid, sistemul de corupție, criminalitatea devine din ce în ce mai sofisticată în fiecare zi și devine din ce în ce mai dificil de identificat.

Corupția este un fenomen social incredibil de complex, deoarece reprezintă un act egoist în relațiile publice, în care un cetățean, încălcându-și datoria pentru anumite beneficii, devine corupt (prin darea de mită).

Pentru a studia acest fenomen, este necesar un studiu sistematic, intenționat și cuprinzător al problemelor despre esența corupției, este necesar să-i calificăm semnele și consecințele negative în toate domeniile vieții publice, să studiem cauzele și condițiile corupției, cercetarea măsurilor de prevenire a acestuia, precum și identificarea și analiza cerințelor legal pentru asigurarea luptei împotriva corupției și manifestărilor sale.

Datorită faptului că acest tip sau alt tip de venalitate este o structură socială, societatea însăși determină ceea ce este considerat corupție.

„Corupția implică o serie de fenomene sociale negative: lipsa adăpostului, prostituția, dependența de droguri, care este distructivă pentru fondul genetic național și reduce nivelul de educație și cultură generală a societății.” (E.V. Platov, Corruption as a social phenomenon in society, Electronic scientific journal «Science. Society. State» 2019, vol. 7, no. 2, p. 3, https://esj.pnzgu.ru/files/esj.pnzgu.ru/platov_ev_2019_2_13.pdf).

Lista consecințelor negative ale corupției este imensă, ceea ce face vitală combaterea acestui fenomen de către stat. Trebuie remarcat faptul că este necesară o abordare sistematică în lupta împotriva corupției. În timp ce mulți cred că corupția nu poate fi eliminată complet, întrucât servește ca indicator al sănătății societății, această direcție necesită un efort pe termen lung.

Rezultatele măsurilor luate până în prezent pentru combaterea corupției indică un echilibru social foarte fragil în societatea noastră și faptul că eforturile pentru prevenirea corupției necesită măsuri mai dure.

2.3. Corupția – fenomen juridic

Din momentul în care a fost încriminată, corupția a fost clasată și ca un fenomen juridic. Ca și consecință a încriminării sale, corupția depășește limitele fenomenului exclusiv social devenind și o faptă juridică, cu consecințe juridice care poate atrage de răspunderea penală.

Corupția este un fenomen juridic, dar în același timp poate rămâne și un fenomen social, pentru că are loc în societate și produce urmări periculoase pentru aceasta. Dacă nu ar fi corupția în societate, nu ar putea crea consecințe antisociale grave și, deci, ea nu ar fi putut fi încriminată ca

și un fapt juridic. Așadar, corupția devine un fapt juridic, ce își are reglementarea în normele de drept penal, fiindcă înainte de asta ea este un fapt social care nu poate fi și ignorat și care duce la urmări periculoase pentru întreaga ordine socială.

„Pentru un pozitivist legal, corupția ar fi legată de orice comportament care încalcă un anumit standard formal sau regulă de comportament stabilită de un sistem politic pentru oficialii săi și cetățeni.” (Ken Obura, *Unmasking the phenomenon of corruption: perspectives from legal theory*, 2014, p. 128, http://specjuris.ufh.ac.za/sites/default/files/SJ1614_1.pdf). Această perspectivă pozitivistă a corupției poate fi echivalată cu ceea ce unii comentatori au apelat la abordarea legală a corupției. Această definiție spune, dacă un act este interzis de legile formale, este corupt; dacă nu este interzis, nu este corupt chiar dacă este dăunător sau ne-etic. De exemplu, comportamentul a fost considerat de James Bryce ca fiind permis sau corupt în funcție de criteriile stabilite de legiuitori și judecători:

„Corupția poate fi considerată o modalitate prin care se folosesc banii pentru a atinge scopuri private sau personale prin mijloace politice care sunt criminale sau cel puțin ilegale, deoarece conduc persoanele însărcinate cu o datorie publică spre a încălca această datorie și de a utiliza în mod abuziv funcțiile atribuite acestora.” (J Bryce, *Modern Democracies*, 1921, pp. 477-478).

Un avantaj al utilizării dreptului drept criteriu pentru corupție este acela că definiția rezultată a corupției este clară și poate fi ușor operaționalizată cu oficialii guvernamentali și cu faptul că cetățenii obișnuiți să înțeleagă cerințele și interdicțiile enunțate în statut.

2.4. Implicarea funcționarilor publici în infracțiunile de luare și dare de mită

Sancțiunile aplicate pentru luarea de mită a funcționarilor publici pot fi, uneori, limitate la amenzi, dar, în măsura în care necesită închisoare, pedepsele pot varia între 6 luni și 10 ani, în funcție de gravitatea infracțiunii. Uneori, cei care oferă și cei care iau mită sunt tratați în același mod, uneori aceștia din urmă primesc sancțiuni mai dure.

Cazurile de corupție sunt puține, poate pentru că rareori sunt persoane implicate care au suferit daune directe intereselor lor și care, prin urmare, aduc o plângere în atenția autorităților publice. De asemenea,

sistemele judiciare sunt uneori supraîncărcate și reticente în a lua astfel de cazuri. Indiferent de aplicarea legii existente, par să existe, de asemenea, diverse lacune în acoperirea legislației.

Aceste lacune par să includă:

- dispoziții care să acopere solicitarea neregulată de mită;
- includerea specifică a celor care dețin funcții electorale;
- cerere pentru angajații din sectorul privat;
- cerere pentru funcționarii publici din alte state și pentru funcționarii publici internaționali;
- pedeapsa traficului de influență;
- intimidarea funcționarilor publici pentru ai încuraja să acționeze contrar datoriei lor.

Pedeapsa infracțiunilor de corupție la câțiva ani de la comiterea lor pare, de asemenea, să ridice probleme speciale care nu au fost încă întotdeauna soluționate.

Conceptul de corupție „activă” și „pasivă” este utilizat de mai multe țări pentru a însemna darea de mită și primire de mită. Unii fac, de asemenea, distincție între luare de mită înainte și după eveniment sau actul corupt al funcționarului în cauză.

Legislația s-a dezvoltat în mare parte ca răspuns la cazuri specifice de corupție sau comportament lipsit de etică.

Conceptul de „corupție” are o conotație laică și legală. Nevoia de a criminaliza corupția nu este o noutate a prezentului sau a societății românești în special. Aceste infracțiuni au fost incriminate încă de la începuturile societății umane. Cea mai reprezentativă infracțiune de corupție a fost și continuă să fie infracțiunea de luare de mită. Valoarea socială protejată este onestitatea oficialilor de stat care o fac nu trebuie să ceară sau să primească niciun câștig suplimentar pentru exercitarea funcției publice și nici nu ar trebui să vândă beneficiul statutului lor persoanelor interesate de o anumită conduită proprie. Este cert că o societate coruptă generează multiple efecte negative în ceea ce privește funcționarea sa (concurență neloială, ierarhizarea corectă a valorii etc.). Această constatare l-a determinat pe legiuitor să criminalizeze corupția. Decizia de a incrimina corupția în mediul privat este, de asemenea, justificată prin convențiile de corupție la care România este parte,

convenții care au atras sarcina statele semnatare să incrimineze corupția în acest plan.

Conform Codului penal aplicat la 1 februarie 2014 (publicat în Monitorul Oficial 510 din 24 iulie 2009), infracțiunea de luare de mită reprezintă actul funcționarilor publici care, direct sau indirect, pentru sine sau pentru o altă persoană, pretinde sau primește bani sau altele avantaje care nu i se acordă sau acceptă promisiunea pentru acest tip de avantaje, pentru îndeplinirea, neîndeplinirea, îndeemnarea sau întârzierea îndeplinirii unei sarcini care intră în atribuțiile sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor sarcini (art. 289 alin. (1) din Codul penal). Este considerată, de asemenea, o infracțiune de luare de mită, infracțiunea comisă în legătură cu neîndeplinirea, întârzierea în îndeplinirea unei obligații de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acelei îndatoriri îndeplinite de persoana care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investit în autoritățile publice sau care este supus controlului sau supravegherea îndeplinirii aceluși serviciu public.

În raport cu cadrul juridic internațional, a fost adoptată Convenția de drept penal privind corupția, la Strasbourg în 1999. Statele semnatare ale Convenției au convenit că textul trebuie modificat, astfel încât la 15 mai 2003 s-au întâlnit la Strasbourg pentru a adopta Protocolul adițional la Convenția de drept penal privind corupția. „La nivel național, Protocolul a fost ratificat de România prin Legea nr. 260 din 16 iunie 2004, publicată în Monitorul Oficial nr. 612 din 7 iulie 2004.”(Raport de activitate al D.N.A. pentru anul 2020, <https://www.pna.ro/faces/obiect2.jsp?id=489>). Lupta împotriva mării corupții a început să-și facă simțită prezența încă din 2014, prin eforturi realizate de DNA în acest domeniu. De la început, până acum, reglementarea internă a suferit diverse schimbări, dar credem că, în prezent, corupția este bine definită și are un temei juridic puternic.

Conform datelor publicate de către Direcția Națională Anticorupție (DNA), „au fost trimiși în judecată 160 inculpați cu funcții importante în anul 2020 față de 146 în anul 2019 dintre care:

- 3 deputați în Parlamentul României;
- 1 senator în Parlamentul României;
- 1 secretar de stat;
- 1 prefect;
- 12 primari și 4 vice-primari;

- 18 polițiști;
- 15 militari,
- 15 directori instituții publice și companii naționale” (Raport de activitate al D.N.A. pentru anul 2020, <https://www.pna.ro/faces/obiect2.jsp?id=489>).

Mai jos, prezentăm infracțiunile care au fost reținute în cauzele ce au fost trimise în judecată.

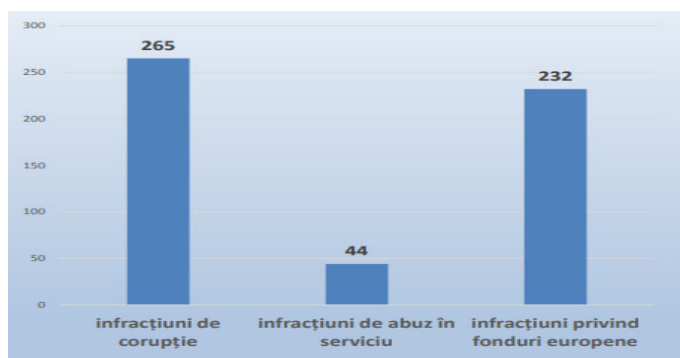

Figura nr. 2.1. Infracțiunile care au fost reținute în cauzele ce au fost trimise în judecată în anul 2019

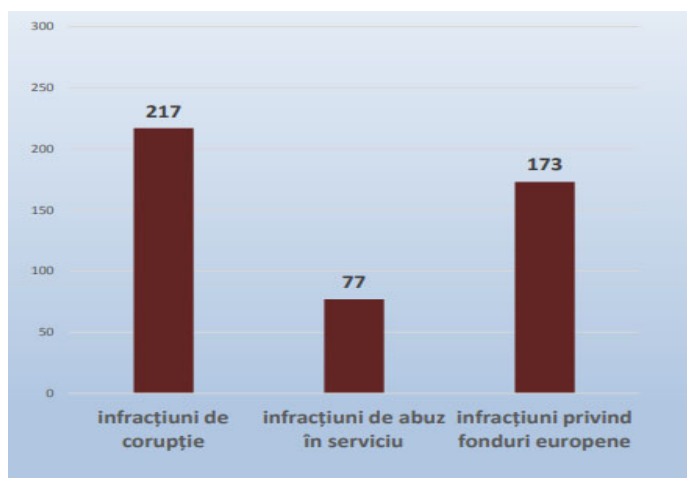

Figura nr. 2.2. Infracțiunile care au fost reținute în cauzele ce au fost trimise în judecată în anul 2020

Conform acestor două diagrame, în anul 2019 DNA a identificat 265 infracțiuni de corupție, comparativ cu anul 2019, când au fost depistate într-un număr mai mic – de 217.

Printre prioritățile DNA-ului pentru anul 2021 se regăsește și „continuarea efectuării de anchete profesionale și imparțiale în cauze de corupție la nivel înalt și mediu în perspectiva încheierii Mecanismului de Cooperare și Verificare”(Raport de activitate al D.N.A. pentru anul 2020, <https://www.pna.ro/faces/obiect2.jsp?id=489>).

3. Nivelul de etică profesională în administrația publică

3.1. Ipoteza

Cercetarea efectuată de noi urmărește modul în care oamenii din jur percep etica în administrația publică, cât și identificarea gradului de integritate al funcționarilor publici.

Obiective:

- Înțelegerea termenului de etică și perceperea lui corectă de către public;
- Identificarea faptelor situate în afara cadrului etic;
- Măsuri privind combaterea situațiilor mai puțin etice.

3.2. Participanți și metode

3.2.1. Participanți

La acest chestionar pot participa toate persoanele care beneficiază de serviciile publice, chiar și personal angajat în cadrul instituțiilor publice. Avem inclusă o anumită limită de vârstă, minimă (18 ani), pentru a ne asigura de faptul că persoanele care sunt chestionate se află în cunoștință de cauză cu privire la acest subiect sau în decursul vieții s-au confruntat cu diverse situații care au legătură cu etica personalului administrativ. Subiecții nu aparține unui singur județ și mai jos vom putea observa acest lucru.

La studiu au participat un număr de 53 persoane care ne pot ajuta la realizarea unei imagini cât mai reale și sigure cu privire rolul eticii în administrația publică.

3.2.2. Metode

Am ales ca și metodă de studiu, metoda chestionarului. Astfel că, în baza elaborării unui număr de 22 întrebări cele 53 de persoane chestionate vor

trebui să răspundă la fiecare întrebare. Răspunsurile sunt clare și ne ajută la analizare tuturor factorilor referitori la etica în administrația publică.

În stabilirea succesiunii întrebărilor ținem seama de o serie de aspecte care favorizează comunicarea și stimulează cooperarea subiectului. De pildă, în debutul chestionarului se recomandă folosirea uneia sau mai multor întrebări „ușoare”, la care oamenii răspund cu plăcere, cu scopul de a antrena subiectul în dialog.

3.2.3. Rezultate

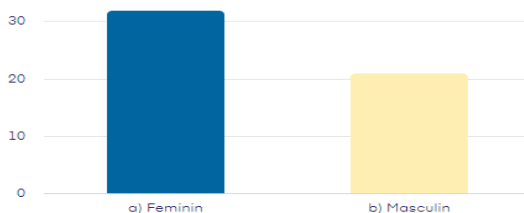
În cele ce urmează vom prezenta și analiza rezultatele cu reprezentări grafice pentru a observa cu ușurință evoluția răspunsurilor, cât și pentru a-l putea identifica pe cel mai întâlnit.

Întrebările debutează cu locul (județul) în care se află subiecții noștri. Astfel, cele mai multe persoane sunt aparținătoare de județul Caraș-Severin, într-un număr de 34. Altele 8 sunt din Timiș, Mehedinți cu 3 persoane, județele Vâlcea, Dolj și Neamț cu 2 persoane iar codașe fiind Argeș și Bacău cu câte o persoană.

Majoritatea persoanelor chestionate sunt femeii, dar, așa cum putem observa și în graficul de mai jos, diferența numărului dintre persoanele de gen feminine și a celor de gen masculin nu este atât de mare, ceea ce înseamnă că avem ca și participanți 32 femei și 21 bărbați.

Figura nr. 3.1. Genul persoanelor chestionate

2. Precizați genul dumneavoastră

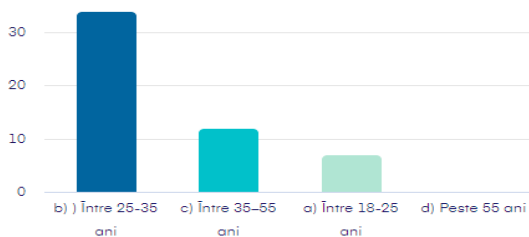

Referitor la vârstă, cei mai mulți se încadrează în cea de-a doua limită, 25-35 ani. Astfel, cei mai mulți dintre subiecți au vârsta cuprinsă între 25 și 35 ani (34 persoane), alte 12 persoane se încadrează între 35-55 ani iar

ultimii 7 au între 18 și 25 ani. Precizăm că nu avem nicio persoană care depășește 55 ani.

Figura nr. 3.2. Vârsta persoanelor chestionate

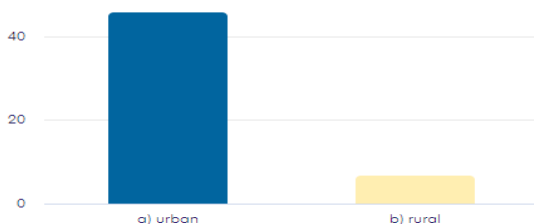
3. Precizați vârsta pe care o aveți

Așa cum deducem și din următorul grafic, cei mai mulți dintre subiecți aparțin mediului urban, în mării relative numărul lor fiind echivalent cu 86,8%, iar restul de 13,2%, adică doar 7 persoane din totalul de 53 persoane locuiesc în mediul rural.

Figura nr. 3.3. Mediul de trai

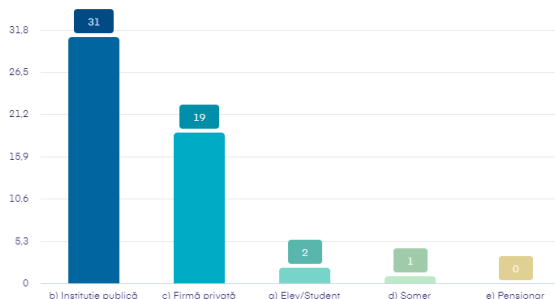
4. Precizați mediul în care locuiți

În ceea ce privește mediul de muncă, 31 de persoane activează în instituții publice. Încă de la început, nu ne-am propus să efectuăm o departajare dintre persoanele care lucrează în instituții publice și cele care nu lucrează, fiindcă ne-am propus cumva să vedem un punct de vedere comun, cu siguranță și această categorie s-a confruntat, cunosc sau au asistat la situații în care colegii sau alte persoane din cadrul altor instituții publice au acționat într-un mod total neetic.

Un număr de 19 persoane activează în mediul privat, alte 2 sunt incluse la categoria de elev/student iar printre totul de 53 persoane nu există niciun pensionar, făcând legătură și cu întrebarea în ceea ce privește vârsta, neavând nici acolo persoane care depășesc 55 ani.

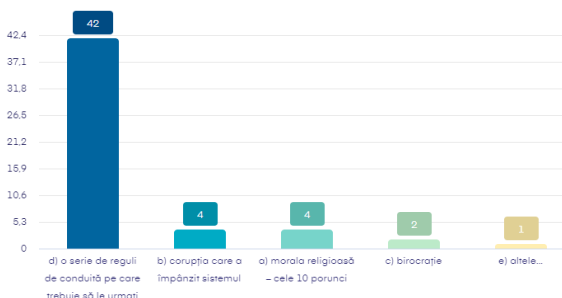
Figura nr. 3.4. Locul de muncă
5. Precizați mediul de muncă

Pentru a încerca să intrăm ușor în esența temei noastre, am inclus și o întrebare legată de termenul de etică, pentru a identifica ce anume înțeleg persoanele chestionate de către noi când se întâlnesc cu acest cuvânt.

Un procent de 79,20% din totalul de persoane a asociat etica cu o totalitate de reguli de conduită care trebuie respectate. La egalitate se află variantele de răspuns: corupția care a împânzit sistemul și morala religioasă – cele 10 porunci cărora le aparțin câte 7,50% fiecare, 3,80% din subiecți consideră etica drept o birocrație iar în final, doar 1,9% din cele 53 de persoane au o altă variantă de răspuns decât cele propuse de noi, iar acest lucru îl avem reprezentat grafic mai jos.

Figura nr. 3.5. Asocierea termenului de etică
6. Când vă gândiți la termenul etică, cu ce asociați prima dată acest cuvânt?

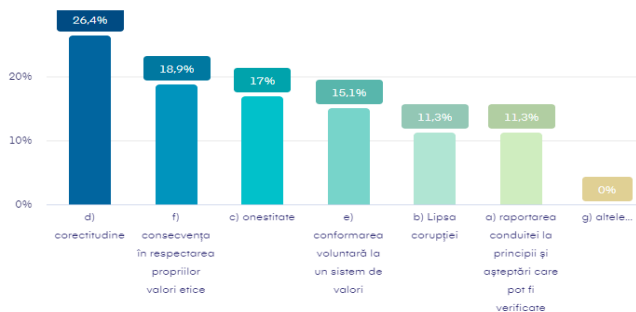

Așa cum am inclus termenul de etică în studiul nostru, la fel de important considerăm că este și termenul de integritate. Aceștia doi îi considerăm ca și esențiali pentru o bună afișare a conduitei unui funcționar public.

Integritatea, pentru publicul chestionat, reprezintă:

- corectitudine (variantă de răspuns pentru 14 persoane);
- consecvență în respectarea propriilor valori etice (variantă de răspuns pentru 10 persoane);
- onestitate (variantă de răspuns pentru 9 persoane);
- conformarea voluntară la un sistem de valori (variantă de răspuns pentru 8 persoane);
- lipsa corupției (variantă de răspuns pentru 6 persoane);
- raportarea conduitei la principii și așteptări care pot fi verificate (variantă de răspuns pentru 6 persoane).

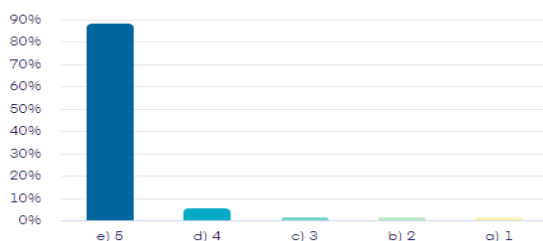
Figura nr. 3.6. Asocierea termenului de integritate
7. Ce semnificație acordați termenului integritate?

Următoarea întrebare se referă la importanța integrității funcționarilor publici pentru buna funcționare a administrației publice locale. Persoanele chestionate au trebuit să răspundă prin intermediul unei scale de la 1 la 5 în dependență de cât de important li se pare acest aspect, unde 1 este cel mai neimportant iar 5 – cel mai important.

Graficul de mai jos redă o imagine destul de concludentă, astfel că, putem vedea cu ușurință gradul de importanță major al integrității în activitatea administrației publice, 47 persoane indicând varianta – foarte important, iar celelalte 6 au ales restul variantelor.

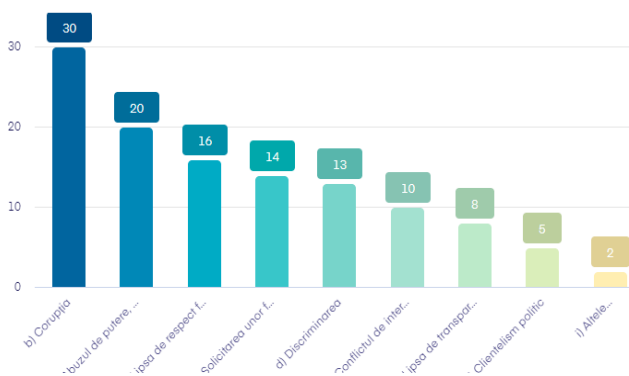
Figura nr. 3.7. Importanța integrității funcționarilor publici

La întrebarea: Pe care dintre următoarele fapte le considerați că reprezintă o încălcare a integrității în exercitarea unei funcții publice, cele mai alese variante de răspuns au fost:

- corupția;
- abuzul de putere sau de poziția de conducere;
- lipsa de respect;
- solicitarea unor favoruri de diverse naturi în schimbul efectuării sarcinilor de serviciu;
- discriminarea,
- conflictul de interese.

Figura nr. 3.8. Fapte care încalcă integritatea

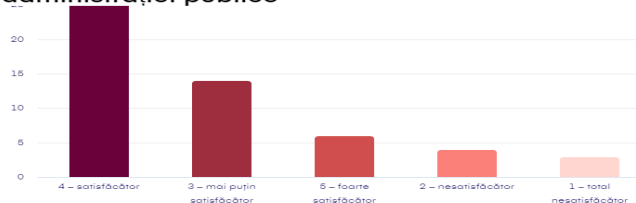

Ne bucură faptul că cele mai multe persoane au un grad de încredere satisfăcător în funcționarii publici din localitatea unde locuiesc. Totuși lucrurile nu putem spune că stau foarte bine fiindcă doar 6 persoane sunt în totalitate încrezuți în funcționarii publici.

Pe lângă cei 26 care au apreciat ca și satisfăcător nivelul de încredere, avem alții 16 care au considerat mai puțin satisfăcător acest nivel. Doar 4 persoane se declară nesatisfăcute iar o persoană – total nesatisfăcută.

Figura nr. 3.9. Nivelul de încredere al funcționarilor publici

10. Apreciați pe o scală de la 1 la 5, nivelul de încredere pe care îl aveți în funcționarii publici din localitatea Dumneavoastră în ceea ce privește respectarea normelor de etică specifice administrației publice

Cele 53 de persoane care au participat la acest chestionar a răspuns în mod diferit la aprecierea nivelului de obiectivitate a funcționarilor publici, făcând referire, desigur, la instituțiile publice aferente unității teritoriale în care își au domiciliul.

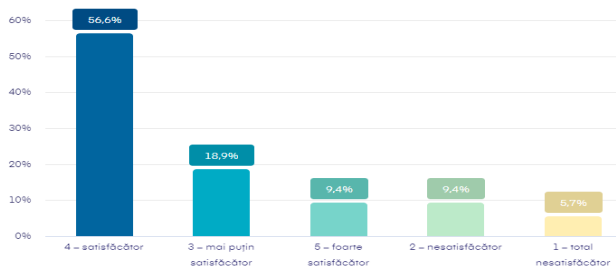
Aici, majoritatea răspunsurilor aparțin unui nivel mediu de satisfacere, grupele de răspunsuri satisfăcător și mai puțin satisfăcător adunând un total de 75,50%, ceea ce înseamnă 40 persoane, în mărimi absolute.

Doar 5 persoane s-au declarat foarte satisfăcute de obiectivitatea funcționarilor, pe când altele 5 au ales nivelul nesatisfăcător.

Pe ultima poziție am situat variante de răspuns total nesatisfăcător, variantă care a fost și aleasă de cele mai puține persoane, 3 la număr.

Figura nr. 3.10. Nivelul de obiectivitate al funcționarilor publici

11. Cum apreciați nivelul de obiectivitate a funcționarilor publici din instituțiile publice care există în comunitatea Dumneavoastră

Credem că este destul de importantă părerea publicului cu privire la valorile etice considerate primordial în activitatea desfășurată de un funcționar public sau, altfel spus, pentru funcționarea cât mai bună și eficientă a unei instituții publice.

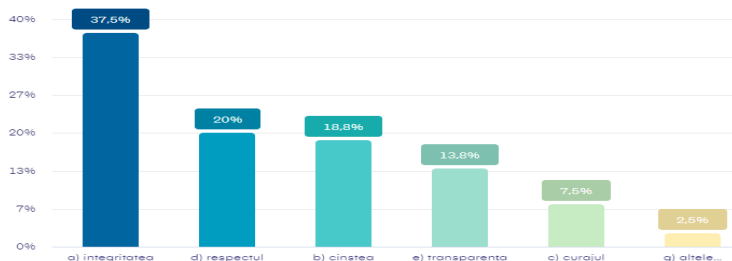
Printre cele mai întâlnite variante de răspuns alese de către subiecții chestionarului se regăsesc valori ca:

- integritatea (care a acumulat 37,5%);
- respectul (20%);
- cinstea (18,8%);
- transparența (13,8%).

Ultimele două poziții aparțin valorii curaj, variantă de răspuns pentru 7,5% din persoane iar restul de 2,5% nu au fost de acord cu niciuna dintre aceste valori.

Figura nr. 3.11. Valori pentru buna funcționare a instituțiilor publice

12. Care dintre următoarele valori etice vi se pare a fi cea mai importantă pentru buna funcționare a instituțiilor publice?

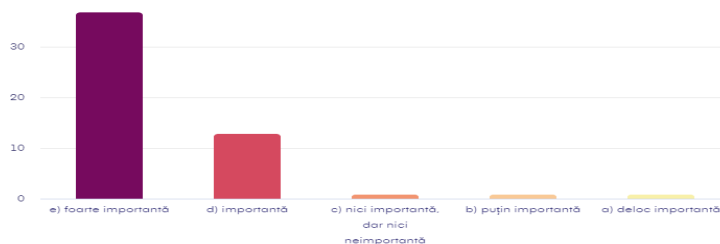

Suntem de părere că transparența este unul dintre principiile esențiale pentru o administrație locală corectă. Serviciile publice pun în practică dreptul la o bună administrare și acționează într-un mod transparent, pentru a permite controlul public asupra puterii executive. Ele garantează un acces liber la informațiile administrative și răspund fără rezervă solicitărilor de informații.

Răspunsurile persoanelor chestionate doar confirmă ceea ce am precizat noi mai sus, drept urmare majoritatea persoanelor consideră foarte importantă transparența decizională, iar altele 13 o consideră doar importantă.

Figura nr. 3.12. Transparența decizională

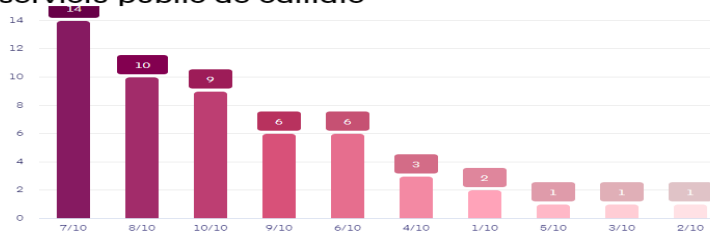
13. Cât de importantă considerați transparența decizională în administrația publică pentru stabilirea unei relații de încredere între cetățean și autoritățile publice locale?

Conform graficului prezentat în cele ce urmează, majoritatea subiecților în cauză au acordat note destul de mari, 14 dintre ei au apreciat cu nota 7 din 10 calitatea serviciului public, 10 persoane au apreciat cu nota 8, alte 9 persoane au acordat nota maximă, adică 10 și 6 persoane au oferit nota 9. În urma celor expuse, avem o majoritate de 39 persoane care apreciază calitatea serviciilor publice în opoziție cu restul de 14 oameni care sunt de părere că administrația publică nu furnizează servicii de calitate.

Figura nr. 3.13. Calitatea serviciilor publice

14. Apreciați cu o notă de la 1 la 10 - unde 1 semnifică în foarte mică măsură, iar 10 în foarte mare - în ce măsură se respectă asigurarea unui serviciu public de calitate

Următoarea întrebare din chestionarul nostru face referire la respectarea loialității de către personalul administrativ față de instituțiile publice.

Analizând graficul de mai jos, unde sunt centralizate toate răspunsurile primite, observăm că oamenii nu consideră că se respectă loialitatea față de autoritățile publice, nota 7 și nota 8 fiind aleasă de către același număr de persoane (10 - în mărimi absolute, ceea ce semnifică câte 18,90% fiecare, în mării relative). Un procent mai mic, de 17%, îi este caracteristic notei 5 și 11,30% au ales nota 10. Făcând o concluzie, persoanele

chestionate sunt de părere că funcționarii sunt loiali instituțiilor, dar nu la cel mai înalt grad, adică mai au de lucrat la anumite puncte.

Figura nr. 3.14. Loialitatea față de instituțiile publice

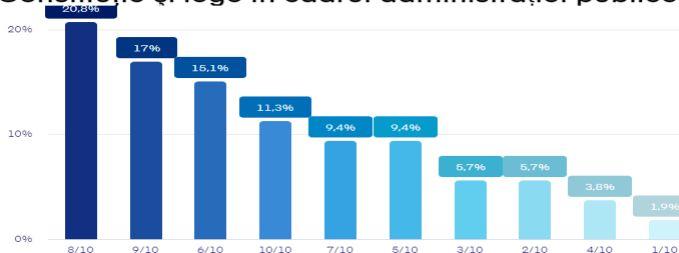
16. Apreciați cu o notă de la 1 la 10 - unde 1 semnifică în foarte mică măsură, iar 10 în foarte mare - în ce măsură se respectă loialitatea față de autoritățile și instituțiile publice

Și în cazul loialității față de normele legale și Constituție a funcționarilor publici nu avem în majoritatea cea mai mare notă. Predominant sunt notele de 8 (cu 20,80%) și 9 (cu 17%). Acestea două sunt urmate de nota 6, aleasă de un procent de 15,1% din total, iar mai apoi, pe poziția a patra regăsim nota maximă, adică 10, căreia îi corespunde doar 11,13%.

Figura nr. 3.15. Loialitatea față de Constituție și legi

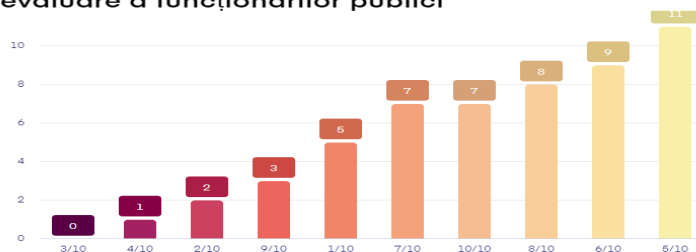
17. Apreciați cu o notă de la 1 la 10 - unde 1 semnifică în foarte mică măsură, iar 10 în foarte mare - în ce măsură se respectă loialitatea față de Constituție și lege în cadrul administrației publice

Conform graficului de mai jos, deducem faptul că în instituțiile publice nu se respectă obiectivitatea în evaluarea funcționarilor public, lucru care poate influența într-un mod negativ întreaga activitatea a autorității sau imaginea acesteia. Părerile sunt împărțite, dar primele trei poziții sunt ocupate de notele 5,6 și 8, care însumează un număr de 28 persoane. Doar 7 persoane au acordat nota maximă (nota 10), iar altele 3 - nota 9.

Figura nr. 3.16. Obiectivitatea în evaluarea funcționarilor publici

19. Apreciați cu o notă de la 1 la 10 - unde 1 semnifică în foarte mică măsură, iar 10 în foarte mare - în ce măsură se respectă obiectivitatea în evaluare a funcționarilor publici

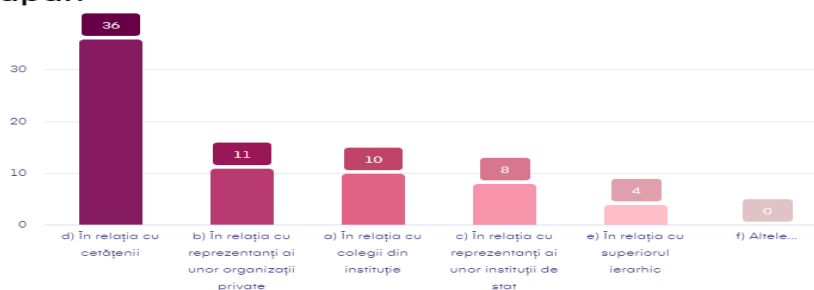
Conform răspunsurilor obținute, se consideră că cele mai dese încălcări ale normelor de conduită făcute de funcționarii publici apar:

- În relația cu cetățenii (variantă aleasă de cele mai multe persoane, 36);
- În relația cu reprezentanți ai unor organizații private (variantă aleasă de 11 persoane);
- În relația cu colegii din instituție (varianta aleasă de 10 persoane).

Opt dintre persoane consideră că încălcările apar în relația cu reprezentanți ai unor instituții de stat și doar 4 sunt de părere că acestea pot apărea în relația cu superiorul ierarhic.

Figura nr. 3.17. Încălări ale normelor de conduită

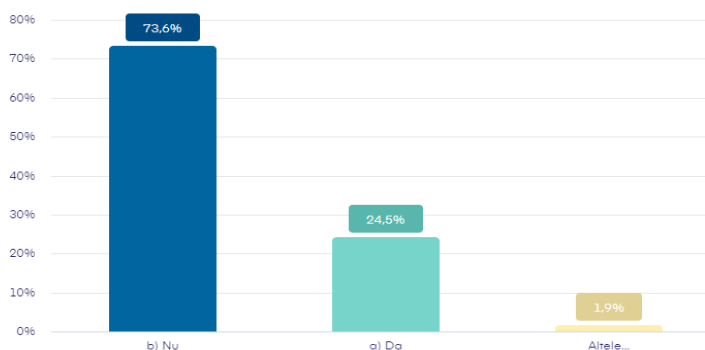
20. Considerați că cele mai dese încălcări ale normelor de conduită ale funcționarilor publici apar:

La întrebarea dacă este necesar a se acorda cadouri sau alte atenții, majoritatea persoanelor chestionate au răspuns că nu și doar 24,5% au considerat că trebuie să ofere, probabil că acest lucru se și întâmplă la nivel de localitate.

Figura nr. 3.18. Cadouri pentru funcționarii publici

21. Considerați că în localitatea Dumneavoastră este necesar să dați cadouri/atenții funcționarilor publici pentru a fi serviți mai prompt, mai corect?

La întrebarea ce măsuri ar întreprinde pentru a elimina faptele de corupție sau altele care încalcă integritatea funcționarilor publici, printre cele mai întâlnite răspunsuri avem:

- Pedepse mai aprige/legi mai dure;
- Creșteri salariale;
- Verificări mai dese;
- Instruiri periodice;
- Transparență și comunicare activă cu cetățenii care intră în contact cu funcționarii publici din diferite domenii, pentru sesizarea faptelor de încălcarea legii.

Concluzii

Chestionarul analizat mai sus are ca scop evidențierea nivelului de etică întâlnit în cadrul administrației publice. În cele ce urmează, vom scoate la suprafață câteva idei și concluzii, pentru a contura o imagine de final cu privire la subiectul eticii, bazându-ne, în principal, pe răspunsurile care au acumulat cel mai mare procentaj, sau, altfel spus, pe răspunsurile alese de către cei mai mulți dintre subiecți. Așa cum este definit și în dicționarul român, etica (Totalitatea normelor de conduită morală corespunzătoare ideologiei unei anumite clase sau societăți, <https://dexonline.ro/definitie/etica>), în perspectiva majorității este considerată o serie de reguli de conduită care trebuie urmate. Iar referitor la etică și integritate, se consideră ca au o importanță maximă pentru o bună funcționare a

administrației publice. Corupția, abuzul de putere ori de poziția de conducere, lipsa de respect, solicitarea unor favoruri de diverse naturi în schimbul efectuării sarcinilor de serviciu sunt câteva, și cele mai întâlnite variante de răspuns asimilate faptelor care încalcă, cu desăvârșire, integritatea întregului personal administrativ. Nivelul de încredere în cei care reprezintă și care activează în cadrul administrației publice este unul mediu, situate între nivelul satisfăcător și nivelul mai puțin satisfăcător, ceea ce ne sugerează faptul că sunt necesare anumite schimbări la nivel de personal. Cele 53 de persoane care au participat la acest chestionar a răspuns în mod diferit la aprecierea nivelului de obiectivitate a funcționarilor publici, făcând referire, desigur, la instituțiile publice aferente unității teritoriale în care își au domiciliul. Aici, majoritatea răspunsurilor aparțin unui nivel mediu de satisfacere, ca și mai sus, grupele de răspunsuri satisfăcător și mai puțin satisfăcător adunând un total de 75,50%, ceea ce înseamnă 40 persoane, în mărimi absolute. În viziunea persoanelor chestionate, personalul administrativ trebuie să dea dovadă, pentru a se încadra în tiparul etic, de integritate, respect, cinste și transparență. Ca și rezultate, am obținut un nivel mediu în ceea ce privește asigurarea unui serviciu public de calitate, nivel mediu și la respectarea loialității funcționarilor față de autoritatea public, nivel mediu spre înalt în privința respectării Constituției și a normelor legale și un nivel mai scăzut, dacă facem referire la respectarea obiectivității în evaluarea funcționarilor publici. Cu privire la măsurile care ar conduce la îmbunătățirea conduitei profesionale, peste 40% dintre respondenți consideră ca aplicarea unor sancțiuni disciplinare mai asprite ar îmbunătăți conduita profesională a angajaților, iar peste 20% consideră că ar trebui să se pună accent și pe instruirea privind normele de conduită.

În concluzie angajații instituțiilor publice respectă normele de conduită în sensul în care nu se solicită cadouri, servicii, favoruri, nu sunt sprijinite partide politice, angajații au un comportament profesionist la locul de munca și respectă într-o măsură ridicată normele legale.

Bibliografie

I. Cărți

1. Horia Diaconescu, (2004), *Infrațiunile de corupție și cele asimilate sau în legătură cu acestea*, Editura All Beck, București.
2. Dongoroz, (1939, 2000), *Drept penal*, Ed. 1939, reeditată de Asociația română de Științe penale, București.
3. Sergiu Bogdan, Doris Alina Șerban, (2020), *Drept penal, parte specială*, Editura Universul Juridic, București.
4. Elena-Giorgiana Simionescu, Petre Dungan, (2016), *Funcționarul public și răspunderea penală*, Editura Hamangiu, București.
5. Vasile Coman, (2019), *Infrațiuni de corupție și asimilate celor de corupție*, vol. I. Luarea de mită darea de mită, Editura Hamangiu, București.

II. Site-uri web

1. Stefan Sumah, *Corruption, causes and consequences*, 2018, <https://www.intechopen.com/books/trade-and-global-market/corruption-causes-and-consequences>
2. E.V. Platov, *Corruption as a social phenomenon in society*, Electronic scientific journal «Science. Society. State» 2019, vol. 7, no. 2, p. 2, https://esj.pnzgu.ru/files/esj.pnzgu.ru/platov_ev_2019_2_13.pdf
3. Ken Obura, *Unmasking the phenomenon of corruption: perspectives from legal theory*, 2014, p. 128, http://specjuris.ufh.ac.za/sites/default/files/SJ1614_1.pdf
4. Paula Nastase, *The Crime of Bribery*, 2020, file:///C:/Users/Admin/Downloads/61-Article%20Text-436-1-10-20210429.pdf
5. Raluca Camelia, *The civil servant. Status and liability under romanian criminal law*, <https://sgemsocial.org/ssgemlib/spip.php?article4108>
6. Alexandru Peicea, *Theoretical and Practical Aspects of the Infringement of Myth Hole in Romania*, București, 2019, <http://rais.education/wp-content/uploads/2019/04/56AP.pdf>
7. Raport de activitate al D.N.A. pentru anul 2020, <https://www.pna.ro/faces/obiect2.jsp?id=489>

III. Legislație

1. Codul penal
2. Codul administrativ